DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA*,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quintâ menſis Martii, anno Domini M. DCC. LXX.

M. PETRO-JOSEPHO MORISOT DESLANDES, Doctore Medico Præſide.

An vulnerum curatio quò ſimplicior, eò melior?

I.

ITO, *tutò & jucundè* maximè decantata Chirurgorum ſententia; Crepat illam in operationibus ſuis Ars ambidextra: crepet & illam in ſagaci morborum omnium externorum curatione. His tribus unicè gaudeat tota, quibus ſi ritè conſulit, ritè procedit. Conſulunt quidem peritiſſimi Magiſtri. Exulavêre tot diverſi generis Spicula, Lanceoli, Forcipes, Laquei: exulavêre tot & Unguenta, Digeſtiva, Balſama, Cauſtica. Armamentarium ipſi ſuum mundavêre, officinaque multò minùs fœda fœtaque infirmorum oculis proponitur. Simpliciter agit & agit optimè natura. Naturam miniſtra ſequatur Ars: ab illâ nunquam vel unico obtutu deviet & exinde ſi ſimpliciter cures, citò tutò & jucundè curabit.

II.

ENIM-verò cui bono tanta in curando vulnere topicorum farrago? Vulnus eſt recens continui ſolutio: continui redintegrationem natura citiùs ociùs expetit & promovet. Si promoveat, abſint tot incarnantia, tot cicatriſantia medicamenta, verba ſanè futilia, quaſi ab ipſis reapsè natura particulas renovandis accommodando fibris mutuaretur! & in hoc ſenſu *Sancaſſinianum* * illud intellige *: pharmacum nihil prodeſt in vulnerum curatione niſi ad decus politicum.* Dives opis natura ſuæ; quod ſola gluten elaboravit, ſola fibris rejungendis atque reſarciendis idoneum ſuppeditare valet. Opibus ergo ſuis ut poſſit opportunè placidèque potiri omnis allaboret ars. Imò & ipsâ monſtrante viam diſcet Chirurgus quòd leviori juvare debet armaturâ; patet enim illam ad rectos ſanitatis tramites eodem ferè tenore ſemper remeare. Ad curam igitur vulnerum propero quò ſimpliciorem eò ſanè meliorem: quod per theoriæ momenta, & per proceſſum praxeos maximè comprobatum pro viribus conabor ſpecialiùs demonſtrare, 1°. quidem in vulnere ſimplici

* *Sancaſſani aforiſm. della cura delle ferite.*

III.

SIMPLICIOR vulnerum cura ea eſt, quæ juvante ſimpliciùs Chirurgiâ, citiùs peragitur: quod ut fiat, per Phlebotomiam imprimis ſatagendum. Hæc enim ſi juxta vulneris indolem plùs minùſve celebretur, niſi præceſſerit hæmorrhagiæ amplitudo & ſuppleverit, nimia vaſculorum turgeſcentia, inflammatio, ſtrangulatio, ſexcenta mala avertuntur, apparatuſque vulneri mox apponendus longè ſimplicior evadit & ſalubrior. Ille autem, quoad ſimplicem continui ſolutionem, ſi tonicam fibrillarum vim juxta vulneris labia corroboret, nimius fluidorum fluxus & ſubſequens majoris circùm circa tumefactionis periculum certò reprimitur, *majoris*, in-

* Autore M. JOSEPHO-MARIA-FRANCISCO DE LASSONE, anno 1742.

quam; nam benignam imò & utilem juxta vulnus ſororiari oportet, quia ſcilicet inciſæ fibræ corrugantur elatere, ſpatiumque profondius occupant. Corrugatio quæ canaliculorum undas & ſerpentinos influxus multiplicat, difficiliorem, ſi idem ac in partium continuitate toni permaneret vigor, humoribus appulſum ſtrueret: verùm tonica vaſculorum vis hebes cùm ſit, facilius illi penetrantur, ingurgitantur. Solum ergo topicum adhibendum, quod debiliorem acuere valeat corrugationem, appulſumque fluidorum ſimul temperare. Deinde vulnus ipſum fomento paululum vellicante detergendum; proindèque id ſolum roboris apertis canaliculorum oſculis impertitur, quo gluten, ut per inſenſilem ſtillationem ſolideſcat, indiget. Initio tamen, experientiâ teſte, fomenta nimiùm acuta ab intimo vulnere exulent; nè arteriolarum oſcula fortiùs conſtricta humores malè retardent, illi autem acorem induant, vividiùs quatiantur, in pus abeant. Periculum minus, ſi vicinia vulneris acutiore illo fomenti genere ſtimuletur: nam corrugata vaſculorum longitudo, deindèque magis conſtricta tardiorem tutioremque glutini viam dat, ut oſtiola in vulnere paulò laxiùs dehiſcentia lentiùs induantur & firmiùs: ſenſim enim & ſine ſenſu natura repit & perficit. Jam pauciſſimis Chirurgum indigere patet, quæ talem operam bene ſubminiſtrent, & incaſsùm tot unguenta ſtratificant, qui naturæ volunt imperare. Ad juvandam ſuppurationem nova-ne praxis? Minimè: mox expoſitam, ſi velis, inverte; rectiùs procedes & ſimpliciùs. Vulnus intimum vividioribus primo in apparatu aculeis vellicetur, confinia que ſine paulò laxiora. Fluidum faciliùs intromittetur, difficiliùs ſtillabit, acrius fiet, ſequetur inflammatio, nec mora pus & quidem laudabile, quod per plumaceolum fove ſtrato unguenti, ut aïunt, digeſtivi leviſſimo indutum: & illa ſit unguenti indoles, quæ paululum vivificet & lubrefaciat. Sufficit unicum, imò nullum non levioris notæ magiſtri admovere conclamant. Quidquid ſit, dummodò rectos naturæ tramites paraveris, ſibimet auxiliabitur, nec aberrabit, niſi vitium adſit fluidis intimum. Proh! quàm inopportunè ſtrata unguentornm malè pinguia multiplicas! ſiccinè per hoſtilem apparatum firmiores carnium ſurculos placidè ſororiari contendis? nonne vides per venena illa Peptica fluidis nutrientibus liberiorem invitâ naturâ viam aperiri: lentorem illis placidum, qui genuinæ cohæſionis fomes unicus permitte. Sin minùs aut emerget infirma & informis fungorum familia, laxior, & periturus agger: vel pus ichoroſum & aquoſum affluet, lotura carnium cauſtica. Certiùs natura parturit. Fœtum dat ſola legitimum, non topicis malè preſſa, neque turundis præcipuè colliſa. Infauſtus harum uſus quid ſibi vult? Hoſtis naturæ infenſiſſimus, vulneris tortor, Chirurgi malè cauti dedecus! Illas tanquam pugiones cave tu cautior? non enim labia vulneris atteres, contundes, invertes, callo indurabis! non pus in vulnere nidulans eliminari prohibebis. Si verò vulneris oſculatio retardari, quod ratò ſit, indiget: laxum plumaceolum arte longè minori paratum vel ſi mavis duplicatum ſetaceum inſinua; vulneris labia amicè dehiſcent, pus liberiùs effluet; & à plumaceolis molliter ſuperjectis imbibetur. Non majorem Chirurgo faceſcet operam cicatrix. Quò lentius procedit vulnerum gluten, eò coalitioni propius, juxta innatam fluidorum humani coporis indolem. Nec illud à lentore putrefieri timendum; partibus gaudet homogeneis nec dimicare invicem paratis: itaque lentiùs ſtillando ſicciùs coëat, unde pelliculam ſuperſterne firmiorem, quâ novum ædificantis lymphæ ſtillicidium ultrò cohibeatur, ſeu per collaterale canaliculorum commercium circulationis oceanum repetere cogatur. Sigillum & illud impervium vulneri natura non ars imponit. Cùm autem per totum ferè curationis ſtadium vulneris margines corroboraveris, vaſaque cicatricem fabricantia gluten ex indole ſuâ lentius advehant, naturam ferè nullo, nullo, inquam, topico indigere liquet; vias jam habet paratas, ritè ambulabit. Felix confirmat experientia ſimplicitatem amicam veritatis. Mox idem de vulnerum accidentibus, ni fallor, judicandum.

IV.

AB hæmorrhagiâ principium. Hæc autem si copiosiùs & de trunco principe prorumpat, mox sanguinis alvei, quasi per syphonem, exhauriuntur: cum vivifico latice profluet vitæ vis, animal occidet. Manum Chirurgia citiùs-ociùs admoveat, ideòque modum eò tutiorem quò simpliciorem advocet. Actuale cauterium nobis displicet; quorsum enim se tortorem prodat Chirurgus, si tutiùs, si jucundiùs mederi valeat? Non deinde talem obtinebis medelam, si potentiale cauterium adhibeas: v. g. linteola liquoribus vividè stypticis imbuta, frustulum vitriolicum xilo indutum, vel aluminosum cuniculum lateri ejaculantis arteriæ infixum. Nam quid inde? 1°. cauteriorum multiplicatio: 2°. dolor acutus & diuturnior: 3°. dum liquescit vitriolum, vicinasque arteriæ partes quasi serpendo rodit & depascitur, sanguis ambiens coagulatur, corrugata vasa circùm circa putrefiunt: putrefactio profundior ambitum arteriæ hinc inde diruit, & si eschara decidat arteriæ, decidit & adjacens carnium eschara: mœnibus suis vas sanguinis impulsum firmiùs sustinentibus spoliatur, & sæpè sæpiùs diffringentis hæmorragiæ profluvium recrudescit. Modum ergò tutiorem aggrediamur & longè simpliciorem. Hîc autem ligaturam arteriæ compello à longo tempore multò feliciùs institutam: quæ si fiat, obex struitur impervius adversùs primos irruentis sanguinis impulsus. Unde sanguineum flumen sensim per laterales rivulos deflecti assuescit, placidiorque succrescit carnium agger, quò subitò post escharæ casum basis arteriæ velut obruitur, resistentiaque repercutiens intenditur. Modos tamen alios omninò non abigi volumus. Utinam vulnerum accidentia intra hæmorragiam consisterent! fortior enim contusio organicam carnium structuram atterit & quasi discerpit: simul contrita jacet vitæ vis: ingurgitantur humores, imbibuntur, stagnant, vitium capiunt desides, conquati non possunt, nec in pus converti, acorem induunt, corrodunt, vicina crispant, gangrænoso afflantur spiritu. Porrò pro tantâ fibrarum strage simpliciter & optimè resarciendâ, imprimis requiritur, ut contusæ partes humore illo lutoso & obruente subleventur, undè altior contusio scarificationum ostiolis, levior medicamentis acutè resolventibus lacessenda. Rursus cum expertissimis magistris cave, ne leviorem contusionem topicis nimiùm acutis & penetrantibus exsicces & arefacias, & vice versâ. Tandem vis illa medicamentorum sit in ratione contusionis, & semper ea illorum indoles, quâ sanguinis stagnans ichor dissolvatur, particularum corrosio præpediatur, involvatur, carnes condiantur, roborentur, aculeisque benignioribus stimulentur. Sic suppurationis opus proindèque partium contusarum collapsus sensim instruitur: & emerget omninò suppuratio, si contusæ fibræ medium artis beneficio inter nimiam laxitatem & ariditatem obtineant. Laxior contusarum compages affluens liquidum inertis instar spongiæ exsugeret, neque resistentiam prætenderet, mediante quâ per arietantem in suppuratione conficiendâ systoles vim detrudi debet: siccior verò & quasi retorrida contusarum compages adhuc dum semitritam fibrillarum subjacentium contiguitatem fortiùs distraheret, dolor acutè stringeret, vasculorum elater non temperatè, non mediocriter reagens pus non conficeret gangræna immineret. Verbo dicam: habitâ graduum ratione, topica sint molliter, ut ita dicam, corroborantia. Sic indicationibus obtemperas, teque à diverso symptomatum concursu feliciter & uno tenore expedis: nec antiquorum more crudeliter, aduris, mysteriisque inhians non per mille topica specificè condita curam affectas Dedalæam. Cùm autem agatur in thesi de recenti vulnere, quæ chronico competunt omittenda, nec ulteriùs excurram.

V.

OLIM in vulneribus capitis τὸ θεῖον Hippocraticum quodam modo venerabantur: illam humanæ mentis arcem non nisi grandiori Chirurgiæ apparatu & meticulosè tueri tentabant. Facem prætulit experimentum & ratio. Nisi enim fortiorem

Pericranii contusionem symptomata testentur, quidni simplex sit vulnus, simplex curatio? Idem sanè sentiendum de vulneribus Thoracem & infimum ventrem penetrantibus; nam quid sibi volunt ii, qui stylo tanquam pugione malum sæpiùs absens frustra interrogant? novum addunt. Suum natura diverticulum per signa Chirurgico patefacit, quæ nisi proferentur, sileat & Chirurgus. Nec potiori jure ossium exfoliationem expectant & promovent, si vulnus illa nudaverit: dummodò diuturnior aeris contactus & contusio simpliciorem non dimoveant curam. Non majori curandi apparatum partium tendinosarum & nervearum vulnera expostulant; iis enim vel solum terebentinæ oleum, vel aliud quid simile detersivi, digestivi, cicatrisantisque vicem simul gerit, &c. Naturam tantùm sustineamus titubantem, sensim robur ex seipsâ suscipiet. Si verò magno illo topicorum contextu, quo turgebant olim, quem mysticè prædicabant, obruantur vulnera, languent naturæ vires, retardantur, deviant, fungi pullulant, erysipelas efflorescit, labia callent. Antiqui naturæ nescii totum ab arte, nos à naturâ mutuamur. Non ita tamen simplicem Chirurgiam volumus, ut mala quæ à quorumdam vulnerum indole promanare debent, nimiùm cunctando ipsa non avertat; nam vulnera per sclopetum vel per ensem partibus tendinosis, vel aponevroticis inflicta nisi ampliando quasi relaxaret, certò malorum ilias ab humore nidulante intùs & corrodente, & à strangulante fibrarum constrictione suboriretur. Agat Chirurgus ut simplicior cura fiat, non ut implicetur. Denique in quocumque vulnerum genere viam sternat ars naturæ simplicem, ad felicem curationis scopum natura citò, tutò, & jucundè perveniet.

Ergò vulnerum curatio quò simplicior, eò melior.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus GEILLE DE SAINT LEGER, *Eques, Consiliarius Medicus Regis ordinarius, Primi Ordinis & totius Equestris agminis in exercitu Medicus primarius*

M. Claudius-Franciscus GRANDCLAS, *Eques, Stanislai primi Poloniarum Regis, olim Consiliarius Medicus & Regiorum Exercituum à Consiliis Medicis.*

M. Bernardus-Nicolaus BERTRAND.

M. Antonius GARNIER.

M. Joannes-Franciscus-Clemens MORAND, *in Regiâ Invalidorum domo, coadjutor Medici renunciatus, Regii Medicorum Nanceianorum Collegii socius Honorarius, illius itidem quod est leodi, assessor honorarius, Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis, earum etiam quæ Lugduni, Rhotomagi, Londini, Stokolmiæ, Matriti, Florentiæ, Harlemi, vigent Academiarum socius.*

M. Stephanus-Ludovicus GEOFFROY, *Regi à Consiliis & secretis & societatis Botanicæ Florentinæ socius.*

M. Jacobus-Ludovicus ALLEAUME, *Militarium Nosocomiorum ad Regis Exercitum nuper Medicus.*

M. Martinus NOUGUEZ, *rei herbariæ professor.*

M. Dionisius PAUTIER DE LA BREUILLE, *S. Delphini & S. Delphinæ, dum viverent Medicus primarius.*

Proponebat Parisiis CAROLUS-JACOBUS-LUDOVICUS COQUEREAU DE NANCÉ, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus A. R. S. H. 1770, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi 1770.